

զովի մէջ տեղի են ունեցել տարածուող
նախնական, որ կանոն. 26-րդ յօդոսով
մով պիտի լուծէր ընդհանուր ժողովրդի
բայց վարչութիւնն ու խորհուրդն մասնաժողով
զովն այդ տարածուող լինենք ընդհանուր
ժողովին չեն առաջարկել լուծելու որով
և խախտել են կանոնադրութիւնը:

Հարցնում ենք ու. Արծրունուհի երբ
են պատահել այդ տարածուող լինենք
վարչութիւնն ու խորհուրդն մասնաժողովի
միջոցով. և ինչպէս. մասնաժողովի միջոցով
լինի. և նա հասարակութեան մարքերը
մարտնչեցում չկողմանա՞նք. Եւ կամ
ինչպէս է յայտնուում որ վարչութիւնն
ու խորհուրդն չեն ուղղում ճանաչել
ընդհանուր ժողովը որովհետ իրենցից մի
բարձր խնամանցիւմ:

Մենք ենթադրում ենք, որ ու. Ար-
ծրունին այդ մեղքը դուրս նրանից է
բարդում վարչութեան և խորհուրդի մասնա-
ժողովի վրայ, իբրեւ տեղը մէջ տեղ
բերելով 26-րդ յօդոսով. — որ վարչու-
թիւնը պատճառաւ իր լիակազմութեամբ և
սով նրան ընկերութեան վերաբերեալ
որ և է իր լիակազմութեամբ ու. Արծրու-
նին իրեն ընկ. ընդհանուր ժողովին նա-
խագահ է համարում:

Բայց ամբողջ մի բողոք, որ ու. Արծրու-
նին ընդհ. ժողովին նախագահ լինի, բայց
միայն զարգեալ իրաւունք կ'ունենայ նա
վարչութիւնից իր լիակազմութեամբ. այն
իշխանութիւնը, որ ու. Արծրունին պահանջել
է ընկ. վարչութիւնից, վերջինս ոչ թէ
նրան պիտի յանձնի, ինչպէս ուղղում է
ինքը՝ ու. Արծրունին, այլ վարչութիւնը
պիտի ներկայացնի ընդհ. ժողովին, վեր-
ջինին հաշիւ տայ և ապա յանձնի նոր
ընտրուած վարչութեանը... Սակայն ա-
ռեւիք թէ ու. Արծրունին, իբրեւ ընդհ.
ժողովի նախագահ, ցանկանում է, որ
ինքը աւելի իրաւունքներ ունենայ, քան
նրան ընդհ. ժողովին նախագահը. — բայց
չէ, որ զրա համար պէտք էր զեռ. եւ
այսինքն 13-ին կայացրած իբր ընդհ. ժո-
ղովը իրենաւոր ժողով համարել տար
Իսկ զրա համար ու. Արծրունու. բերած
էրէ վատտեղը, ինչպէս տեսանք շատ
անգործ են. այդ փաստերն էին 1) Որ
իր արձանագրութիւնն չի եղել ժողովը
նախաձեռնող մասին, 2) որ վարչութեան
նախագահն է բացի մարմին և 3) որ
այն ժողովին բոլոր մասնակցողները
իրեն թէ արդէն վարչութիւնից ընտ-
րուած անդամներ են եղել...

Իսկ զրա հակառակ մենք սկսեմք
որ այդ ժողովն անվաւեր է, որովհետ
1) վարչութիւնը ժողովը յետաձգելու
չէ. կայացրել է, 2) վարչութեան նախա-
գահը կանոն. 13-րդ յօդոսովով, իրա-
ւունք չունի վարչութեան վճիռ հա-
կառուի ժողովը քանալ, այլ պէտք է
վարչութեան վճիռը ճշտութեամբ դո-
ւադրել. և եթէ նա ինքնադատութեամբ
է բաց արել առանց վարչութեան, այդ
ժողովը ու. Փ. Վարդանանի բաց արած
ժողով է և ոչ վարչութեան նախագահի.
3) ժողովին մասնակցողներն մեծ մասը
զեռ. եւ վարչութիւնից չեն ընտրուել և ըն-
դունուել և նրանց ձեռքերին եղած սոս
ուսկեբը վարչութիւնից անջատ կերպով
են զրա եկել ընկերութեան զործե-
րից...

Սրանց վրայ կարելի է աւելցնել և
ուրիշ զեղծումներ, որոնք կատարուել են
այն ժողովում. ինչպէս 4) կանոն. 15-րդ
յօդոսովով վարչութեան քարտուղարը
պէտք է լինէր ընդհ. ժողովի քարտու-
ղար, բայց նոր մարդու ընտրեցին. 5)
ժողով կազմողները չունին ընկերութեան
անդամների ցուցակը, որ խնամային աւ-
ղաններ ձեռք թելել և կարողանային
զործարկել կանոն. 33-րդ յօդոսովով. 6)
նախ արեկան հաշիւը պէտք էր ներկա-
յացնել, ինչպէս պահանջում է կանոն.
31-րդ յօդոսովով, յետոյ ընտրութիւններ
անել. 7) որովհետ նախագահը յայտարա-
րել է, թէ ժողովը յետաձգում է, ուստի
ժողովից հեռացողներ էլ կարող են եղած
լինել, ինչպէս և եղել են անդամներ,
որոնք արդարեւ զրոյս են ժողովին:

մասնակցելու իրաւունքից, և ուրիշ զեղ-
ծումներ...

Ա.

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՆՈՐ-ԴԱՐ
ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՆԻՐՈՒԹԻՒՆ

ՍՍՐԱՏՈՎ, 11 հայտ. — Երէկ
այստեղ հանդիսուող կերպով տո-
նուեց Սարատով քաղաքի հիմնադ-
րութեան 300-ամեայ յօրեկանը:
Բարձրագոյն հրաման պետական
յօրեկանի իշխատակին ժողովը-
րական 3 ձրի ընթերցարաններ
բանալ և հրապարակ վրայ Պետոսը
Առաջին Կայսրին արձան կանգ-
նեցնել:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ. — Պաշտօնական
թաղաթառանգը վերջացրեց իւր
ուղևորութիւնն և այսօր Վազի-
վաստով հասաւ, նորին Բարձրու-
թիւնն իրեն ընդունին լաւ է
զգում, նաեւ վրայ ընդունեց ընդ-
հանուր-նահանգապետ բարոն Կոր-
ֆին և վարչական անձերին: Վաշն
ափ կ'իջնէ:

ՄՈՍԿՈՎԱ. — Այսօր հանդիսա-
ւոր կերպով բացուեց միջին-ա-
սիական ցուցահանդէսը պատմա-
կան թանգարանի 12 դահլիճնե-
րում: Էկզպաններն աւելի քան
100 հոգի են:

ԲԵՐԼԻՆ. — Այստեղ պատկերա-
հանդէսի ուսուց քաժանուկները
կը բացուի երկուշաբթի օրը: Բարձ-
րագոյն անձերից 57 նկար է
ստացուած ի ցոյց դնելու համար:

ՊԱՐԻԶ. — Ինկոգնիտո ալստեղ
հասաւ Սեֆ Իշխան Պետոսը Սէք-
սանգրովից:

ՊԱՆԿՈՎ. — Վաշիւրայ Կորնի-
լով զրահակիր նաւով Սեֆ Իշ-
խան Գեորգի Սէքսանգրովից
Պիրէյ ուղևորուեց:

ԲԵՐԼԻՆ. — Լենինգ եկած տեղե-
կութիւններից երևում է, որ Կիր-
սենիւնհերի մօտ, Հաննովերից
մօտիկ, մարդկային գնացքն ընդ-
հարուել է արտակարգ գնացքին,
որի մէջ գտնուած էին Կարէի
ցիրկի խուճեն և ձիերը: Արտա-
կարգ գնացքի երեք վագոններ
թուել են տեղերի վրայ: Մեքե-
նավարը, կոնդուկտորը, կոնտրոլե-
րը, Կարէի կինն ու արդիւր սպա-
նուած են, մօտ 20 հոգի ծանր
վերաւորուած են. շատերը թերեւ
խեղումներ են ստացել:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 12 հայտ. — Բարձ-
րագոյն հրովարտակի թաղաթառան-
գի անուան, մարտի 17-ին: Վերջ
Կայսերական Բարձրութիւն: Հրա-
մայելով ներկայումս սկսել Սիբիրի
երկաթուղու շինութիւնը, որ Սի-
բիրի բնական հարստութիւններով
լի շրջանները պէտք է միացնէ
ներքին երկաթուղային հաղոր-
դակցութիւնների հետ, եւ յանձ-
նարարում եմ Ձեզ յայտնել իմ
այդ կամքը, երբ արեւելքի օտարե-
կները շրջապատ յետոյ, նորին
ուսուց հոգը ոտք կը կոխէ:
Ընդ սմին յանձնարարում եմ Ձեզ,
որ Վազիվաստովում կառավարու-
թիւնից արքունի գանձարանի հա-
շուով և կառավարութեան անմի-
ջական կարողաբարութեամբ շինե-
լու թոյլ տուած Սիբիրի մեծ եր-
կաթուղու Ուստուրիայի մասի գծի
հիմքը դնէք: Իմ ձեռնարկած այս
զուտ ազգային գործին Ձեր մաս-
նակցութիւնը թող նոր ապացոյց
լինի իմ սրտեղանդ. ձգտման, ո-
րով եւ ուղղում եմ թեթեւացնել
Սիբիրի հաղորդակցութիւնները
կայսրութեան միւս մասերի հետ
և այդպիսով իմ սրտին մօտ այդ
երկրին իմ ձեռնադուհ հողացողու-
թիւնը ցոյց տալ նրա խաղաղ
զարգացման վերաբերմամբ: Աս-
տուծոյ օրհնութիւնը կանչելով
Ձեր առաջիկայում Ռուսիայի մէջ
երկարատեւ ճանապարհորդութեան:

վրայ, մնում եմ Ձեզ անկեղծ սի-
րող Սէքսանգր:

Թաղաթառանգը Արեւելեան Սի-
բիրի հրացանաձիգ 1-ին գումար-
տակի շէֆ է նշանակուած:

Բարձրագոյն հրաման պետական
սենատի անուան, հրատարակուած
այրելի 17-ին: Ի նշան Սերմա-
նասիրելի որդու Սիբիրում կատա-
րելիք ուղևորութեան, ցանկանալով
իմ ողորմածութիւնն արտայայտել
գաղափար վճիռների զօրութեամբ
Սիբիրում իրենց պատիժը կրող
այն քաղաքներին, որոնք մին-
չև նորին Բարձրութեան Սիբիրի
սահմաններում գտնուելու օրը
սահմանուած կարգով ցուցադր-
ուած են իրենց աշխատանքի տե-
ղերում, հրամայում ենք. 1) այն
քաղաքում—տաժանակիրներին, ո-
րոնք իրենց բարի վարքով և
շնամարտութեամբ արժանի կը
լինին զիջողութեան, գաղաթա-
նով որոշուած քաղաքի ժամանա-
կամիջոցը քաջացել մինչև 2/3, իսկ
անորոշ ժամանակով քաղաքի փո-
խել ժամանակաւոր 20 տարի
աքսորի. 2) անչափահաս եղած
ժամանակ ոճիրներ գործելու հա-
մար ոչ պակաս, քան 4 տարի
տաժանակիր աշխատանքների գա-
տապարտութիւններին այժմ և եթ
որոշ տեղերում բնակուելու աք-
սորութեան կարգում հաշուել. 3)
որոշ տեղերում բնակուելու ուղարկու-
ածներին, նոյնպէս և տաժանակիր
աշխատանքների ժա-
մանակը վերջացնելուց յետոյ ո-
րոշ տեղերում բնակուելու աք-
սորութեաններին, որոնք 4 տարուայ
ընթացքում իրենց բոլորովին հա-
ւանելի կերպով են պահել, զբա-
ղուել են օգտակար աշխատանքով
և մշտական բնակութեան տեղ
են ձեռք բերել, կարճել օրէնքով
որոշուած, քաղաքներին գիւղա-
ցի հաշուելու համար, տանաժա-
յի ժամանակամիջոցը և իրենց վարքով
գիւղացի հաշուելու համար իրա-
ւունք ստանալու օրից 10 տարի
յետոյ, թոյլ տալ նրանց իրենց համար
բնակութեան տեղ ընտրելու, բա-
ցի մայրաքաղաքներից և մայրա-
քաղաքի նահանգներից, 5) տարի
ժամանակով յանձնելով նրանց տե-
ղական ուսիկանութեան վերահս-
կողութեան և կարողութեան բո-
լոր իրաւունքներից զրկուած ճա-
նաչելու փոխարէն, նրանց պատժ-
օրէնքը, 43 յօդուածով անձամբ և
կարողութեամբ ձեռք բերած ա-
ռանձին իրաւունքներից և առա-
ւելութիւններից զրկուած ճանա-
չել. 4) գաղաթիւններն իրենց
օրինական զօրութիւնն ստանալու
օրից 15 տարի յետոյ Սիբիրում
բնակուելու քաղաքումներին թոյլ
տալ, որ իրենց համար ազատ
բնակուելու տեղ ընտրեն, բացի
մայրաքաղաքներից և մայրաքա-
ղաքի նահանգներից, և չտալով
նրանց իրենց նախկին իրաւունք-
ները. 5) այն քաղաքներին, որոնք
ոճիրները կատարուած են
մինչև 1883 թուի մայիսի 15-ը
և որոնց Սերմա-նասիրութեան
թանգարանում հրատարակուած Բարձ-
րագոյն հրովարտակի և ներկայ
հրամանի 1, 3 և 4 յօդուածների
մէջ իշխուած ողորմածութիւններն
արգէն շնորհուած են, բացի գրա-
նից, տալ նաև հետեւեալ արտո-
նութիւնները. ա) տաժանակիր
աշխատանքների քաղաքումներին
ժամանակամիջոցը մի տարի կար-
ձել, բ) բնակուելու քաղաքումնե-
րին, որոնք գիւղացի հաշուելու
իրաւունք են ստացել, թոյլ տալ
զրուելու Սիբիրի քաղաքային մէջ-
չանքների գաղաթիւնների մէջ,
եթէ վերջիններս համաձայն կը լինին,
սակայն առանց իրաւունք տալու,
որ նրանք երազական Ռուսիայի
սահմաններն անցնեն, մինչև որ
այդ բանի համար իշխուած հրո-
վարտակի մէջ որոշուած կարգով
թոյլտուութիւն չտրուի, և գ) Սի-

բիրի նահանգներում բնակուելու
քաղաքումներին, իշխուած հրովար-
տակի զօրութեամբ քաղաքից ազա-
տուելուց յետոյ, թոյլ տալ անցա-
գրել ստանալու, առանց «աք-
սորութեաններից» մտկադրութեամբ,
նոյնպէս և առանց գաղապարու-
թեան մասին գրող նշաններից
և իրաւունքներից զրկուել մասին
կարմիր թանաքով գրութիւնից.
6) թափառական կեանք վարելու
համար քաղաքումներին ազատել
աքսորից, Սերմա-նասիրութիւնից
յետոյ գաղապարուածներին ար-
գելելով ապրելու մայրաքաղաքնե-
րում և մայրաքաղաքի նահանգ-
ներում: Սոյն հրամանի 1, 3 և 5
յօդուածներում իշխուած արտոնու-
թիւնների գործադրութիւնը յան-
նում ենք, ըստ պատկանելոյն,
ներքին գործերի մինիստրին և
Իրկուսիական Նուրջամուրեան ընդ-
հանուր-նահանգապետներին:

ՄՈՍԿՈՎԱ. — Նորին Կայսերա-
կան Բարձրութիւնների առաջիկա-
յում Մոսկուա ժամանելու առթիւ
մայիսի 15-ին Սրբունիք է յայտա-
րարուած:

ՊԱՐԻԶ. — Պաղագամաւորների ժո-
ղովն ընդունեց Վիճիի առաջար-
կը ներմուծուող հացահատիկների
մաքսը մինչև երեք ֆրանկ քաջ-
նելու մասին և որոշեց, որ այդ
օրէնքը գործադրուի 1891 թուի
օգոստոսի 1-ից մինչև 1892 թուի
յունիսի 1-ը:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ԲՈՐՈՒՄՆ

10 հայտ

1-ին շրջանի	84,10.	83,70.	84,10
2-րդ	41,20.	41,05.	41,20
Պարիս	33,35	33,25	33,32 1/2
Պարիս իմպերիալ	...	6	7 1/2
Մաքս	...	135 1/2	...
Սրբունիք	...	1	05
Բորտային	...	4	5 1/2
Պետական	...	5 1/2	...
1-ին շրջանի	...	100	...
2-րդ	...	101	...
3-րդ	...	100	...
4-րդ	...	100	...
5-րդ	...	101 1/2	...
6-րդ	...	144 1/2	...
100 և 1000	...	...	...
1-ին շրջանի	...	100	...
2-րդ	...	100 3/4	...
3-րդ	...	101	...
Պետական	...	5 1/2	...
1-ին շրջանի	...	244	...
2-րդ	...	223	...
Սրբունիք	...	...	...
Բորտային	...	213 1/2	...
Պարիս	...	100	...
Պարիս իմպերիալ	...	...	...
Սրբունիք	...	...	...
Բորտային	...	...	...

(Ներքին հիւս. չորս երես)

ԲՐՈՆԻԿՈՆ

Կիրակի, Մոսկու եկեղեցում, Գայիա-
նեան աղջկանց զարդեր վարչութիւնը
նշանակել էր պատարագից յետոյ հոգե-
հանդիսատի Տէր հանգուցեալ Մակար
Վաթիկիանի յիշատակին. Եկեղեցում
հաւաքուած բազմութիւնը շատ աննշան
էր և այդ վերաբերում են այն հանգա-
մանին, որ հոգեհանգիստ լինելու մա-
սին շատ քիչներն են սեղիկացի:

Թերթիս խմբագրողը, օրինակ, նոյն կի-
րակի գիշերն է իմացել, որ հոգեհան-
գիստ է տեղի ունեցել Մոսկու եկեղե-
ցում:
Ոմանք զանգատում են, թէ ինչու
«Նոր-Գար»-ի մէջ յայտարարութիւնն չէ
եղել Սյո բանի համար թերթիս վար-
չութեանը միջադրել կարելի չէ, այլ
պէտք է միջադրել նրան, ում որ Գա-
յիանեան զարդեր վարչութիւնը յան-
րարել է թերթիկին յայտարարութիւն
տալ այդ հոգեհանգիստի մասին: Բայց
զարդեր տեսուչը մի երկու բողոք
լինելով «Նոր-Գար»-ին յայտարարու-
թիւնն չէ տուել. չէ տուել որովհետեւ

մահացուցակի համար նշանակած գինը
չէ: Եւ համարել:

Այս առթիւ պէտք է ասենք, որ «Նոր-
Գար»-ի վարչութիւնը թերթիս հրատա-
րակման օրից ունի որոշած գինը զանա-
զան տեսակի յայտարարութիւնների հա-
մար և այդ երբեք չէ փոխած, թէպէտ
շատերը պատկի թողնելով չեն վճա-
րել իրենց վրայ մնացած պարտքը: Դրա
համար թերթիս խմբագրողը կարողացել
է խոսել, որ ինչ յայտարարութիւնն քե-
րելու լինին, թերթի վարչութիւնը
պարտաւոր է կանխաւ ստանալու. յայ-
տարարութեան համար նշանակած վար-
ձը: Ուրիշ բան է, եթէ կամեցած են,
որ յայտարարութիւնը չի ստուի, այդ
կարելի է զանազան հանգամանքներով,
բայց յայտարարութեան համար որոշած
գինը փոխել կարելի չէ: Այսպէս օրի-
նակ եթէ Գայիանեան զարդեր տեսուչ-
թիւնը յայտարարութիւնը «Նոր-Գար»-ի
խմբագրատն ուղարկելու տեղ, որտեղ
խմբագրողը վաղուց է որ չէ գնում հի-
ւանդութեան պատճառով, ուղարկել
իրեն խմբագրողին և յայտնել, որ Գայիա-
նեան զարդը միջոցներ չունի յայտա-
րարութեան համար վճարելու, այդ
դէպքում յայտարարութիւնը կը ստուի
ձրի, մի բան որ առաջին անգամ չէ լի-
նում: Խմբագրատնը խնայել չէ, որ
առևտուր են ուղղում անել և չենք կար-
ծում, որ նման դէպքերում զոծութիւնը
պատկի լինի բերում մի որ և է հայց
զարդի:

Վերջերս թերթիս վարչութիւնը
հրատարակել էր հանդուցեալ Յովհան-
նէս Յովհաննէանի համար Յովհաննէան-
Մարիամեան զարդեր վարչութեան
կողմից նշանակած հոգեհանգիստի յայտա-
րարութիւնը թերթի չորրորդ երեսում:
Ոմանք իրենց նկատմանը յայտնեցին,
թէ ինչպէս այդպիսի մի նշանաւոր հա-
նգիստի հոգեհանգիստի յայտարարու-
թիւնը գիտեցում ենք թերթի չորրորդ
երեսում և ոչ ստաւին երեսում, ինչպէս
կը վարչերը: Միայն մարդիկ Ուրիշ
մեղադրող, որ թերթի առաջին երեսում
չէր գիտեցում յայտարարութիւնը:
Յիշելով զարդեր տեսուչի թերթի բարեհա-
ճել էր կարողացել որ յայտարարու-
թիւնը չորրորդ երեսում տուի, որով-
հետեւ առաջին երեսում տուի տալու հա-
մար պէտք է վճարել—6 ռուբլի:
Իսկ այդ գումարը սարսափելի է...
Թող վարչութիւնը յայտնէր, որ զու-
րայց միջոցներ չունի, մինք ձրի կը
տուէինք: Ձրի, միշտ ձրի... չէ որ թեր-
թը տպուած է ձրի, զրաւարներն էլ ձրի
են և խմբագրներն էլ բոլոր միտող-
ներն և բարեգործներն ձրեղալ:

Կ. Պարիս հայ թերթից խմբատ
ենք, որ անցեալ 1890 թուի մայիսի
1-ից մինչև սոյն 1891 թուի ապ-
րիլի 7-ը Նորաւաղմ ուստ են
գիտեցել Թիւրքիայից—992 հոգի հայեր,
Ռուսիայի հայերից—7 հոգի, Բատալիա-
յից—3 հոգի, ընդամենը—1002 հոգի:

Ներկայումս Թիւրքիայի ոստիկանապետի
հրամանով, ոստիկանութիւնն առողջա-
պահական տեսակետից նայում է աների
բակերն ու արտադրողները, և որտեղ
այդ անապարտ է գտնուի, պատուիրում
է մարդեր ծանկալել էր, որ քաղաքային
վարչութիւնը նոյնն անէր և փողոցների
վերաբերմամբ, հարկաւոր ժամանակին
աւելի և քիչ տար փողոցները:

Կիրակի, մայիսի 12-ին, առևտրական
կոմիտեի գահլճում տեղի ունեցաւ
Չինաստանից ուղղակի թէյ տոտնալու
և տեղա վաճառելու համար կազմուող
ընկերութեան ժողովը: Այդ ժողովին
շտեղերը ստացել էին հրապարագիր
Այդ տեսակ ընկերութեան հատուակելու
առաջարկող թիւթիկների մի երեսու-
սարկ ու. Արուստեան է, որ և բերել է
Ներողայից այդ տեսակ ընկերութիւն
կազմելու համար հարկաւոր ձեռնարկը:

մեր հիւսիսարեւմտեան հրապարակագիրները... Յետեւեւորին ուրեմն մինչև ցնոր առիթ ձեռք հետ տեսնուելու:

Ներքին խնդիրով, պարոն խմբագիր, այսպիսի երկար, զուգե և ապարդիւն, խօսքերու համար, ընդունեցէ՛ք աղաչեմ, անկողն յարգանքս հաւատարմը:

Իրիզոր Նիկողոսեան

9 մայիսի, 1891

Թիֆլիս:

ԹԵՂԵԱՎՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԲԱՆՈՒ, 7 մայիսի. — Մայիսի 6-ին, գոհարանական մաղթանքից յետոյ, պաշտօնապէս բացուեցաւ Բագուի Նիկողոսեան տօնավաճառը, տօնավաճառական դրօշակը բարձրացնելով:

Տօնավաճառանոցի բոլոր խանութները (թուով 48 հատ) գրեթէ վաճառուած են. օտարաբաղադրացի վաճառականներ թիւր, ինչպէս անցեալ տարիներն, այս տարի էլ նոյնպէս սահմանափակ է. զբանց մեծ մասը դարձեալ անցեալ տարիներին եկածներն են. իսկ տօնավաճառանոցում խանութները զլիստարակաւ անգլան մանր առևտրականներն են (բազաղները) բացարեւ:

Տօնավաճառանոցում հետեւեալ ապրանքների տեսակներն են վաճառուած. սարպինկա, քաթմանդէն, Ֆրամէլ արծաթէ անօթներ մանուֆակտուրային զանազան ապրանքներ, պարսկական մետաքսայ բաղամետեակ մանուֆակտուրային մեծ մասամբ ձեռագործ արդիւնաբերութիւններ, քարակերտ շինանոցներ, արդուղարային պարագաներ, Ալիսուշինի ֆիրմայի թէյ, և այլն և այլն. 0. սարկերից վաճառականներն եկել են զլիստարակաւ Ատարախանից, Սարատովից, Մոսկուայից, Բուխարայից և Պարսկաստանից:

Համաձայն տօնավաճառանոցի կանոնադրութիւնի, արեւելում է օտարաբաղադրացի ճրէյ վաճառականներին տօնավաճառանոցում առևտուր անել, իսկ տեղական հրէաներին իրաւունք է տուած առևտուր անելու. մեր կարծիքով, աւելի լաւ կ'լինէր տեղական հրէայ առևտրականներին արգելել, իսկ օտարաբաղադրացիներին առժամանակ իրաւունք տալ առևտուր անելու, որովհետեւ տեղական հրէաների տօնավաճառանոցում վաճառած ապրանքներն քանակութիւնը քիչ է, և չնչին բացառութեամբ փոսած, տարիներով մնացած կօշիկներ և ցեցակեր պատրաստի հագուստներ են, իսկ օտարաբաղադրացի հրէաների ապրանքները կարող են լինել թարմ, աժան, և մեծ քանակութիւն կուսնանա. բացի դրանից, զբանց օրինակին կարող են հետեւել օտարաբաղադրացի ուրիշ ազգութեան պատկանելիք. այդպիսով ապագայում տօնավաճառանոցը կարող է լաւ հետեւել ունենալ:

Բագուի մէջ տեղական գործարանի մանուֆակտուրային պահեստներ ունեն Սաւա-Մորոզով, Կոնչին, Զուրկով, Պրոխորով և ուրիշներ. Բայց զբանցից ոչ մէկը չէ մասնակցում տօնավաճառանոցին, այլ մէկ կ'մէկու են սպասում, թէ ինչ աջող հետեւեալ կուսնանայ մինչ կամ քիչ մասնակցութիւնը. այդ մասին մենք անցեալում մանրամասն գրել ենք «Նոր-Բար»-ի մէջ. Դրանց այդ անհաճելի վարուեանը*) պատճառ է դառնում շատ գործարանատէրերի, վաճառականների և առևտրականների Բագուի Նիկողոսեան տօնավաճառանոցը չնորհ բերելուն. հաւանական է, որ այդ այդպէս լինելուց

*) Յիշեալ գործարանատէրերի այստեղի ներկայացուցիչներն այսպէս են բացատրում իրենց չմասնակցելու պատճառը. «մեր պահեստները հեռու չեն տօնավաճառանոցից, ուրեմն առևտրականները կարող են բարեհաճել մեզ մօտ ուղղակի էլ ինչու աւելորդ ծախսի մէջ ընկնելը»:

տօնավաճառանոցի աշուղութիւնը և մինչև անգամ զոյգութիւնը կատարելի կը լինի:

Մի քանի խօսք թատերին մասին.

Լրագիրներէից շատերն յայտնի է, որ Թիֆլիսի մշտական (բայց այժմ հանգուցեալ) խմբի զերասանները մասնակցութեամբ պ. Պետրոսեանի պիտի զային Բագու երեք ներկայացում տալու նպատակով. Նշանակեալ ժամանակից մի օր յետոյ խումբը հասնելով տեղս տուեց իւր ներկայացումները. բայց մուտքի կողմից անյաջողութեան հանդիպեցաւ:

Այսպէս, ապրիլի 23-ին ըստ յայտարարութեան պիտի ներկայացնուէր «Աւերել կուստան...» օպերա-դրամա թատերն, բայց զոնքեր փակ տեսնելով, որոնցմաւով վերադարձաւ Այդ երեկոյեան ներկայացում չլինելու պատճառն այն էր, որ խումբը իւր ժամանակին չկարողացաւ հասնել Բագու, որովհետեւ անդրկով. երկաթուղու գիծը ճլախ կայարանի մօտ հեղեղից փչանալով, երկաթ. գնացքը հետեւալ օրը ժամը 12-ին Բագու մտաւ:

Երկրորդ ներկայացումը, որ պիտի լի նէր «Ոճրագործի ընտանիքը», զարձակալ չկայացաւ, որովհետեւ մուտքը շատ չնչին էր. իսկ ոմանք ստում են, որ Թաղիկի թատերին վաճառող պ. Ֆորկատտին աւելորդ պահանջ է արել և խումբը փող չի ունեցել պ. Ֆորկատտեան գոհացում տալու համար, ուստի պ. Ֆորկատտին արգելել է ներկայացումը տալու. Խումբը վերջապէս մայիսի 2-ին խաղաց «Աւագի ներք» մուտքը կըքից զուրկ գտնվով մի չնչին զուժար էր մնացել. Ասա թէ ինչպէս էր ներկայացումներին անաջողութեան պատճառը նախ այն, որ օպերան, բաղմատեսակ ներկայացումները, կոնցերտները և Զատիկուայ շալլ ծախքերն արդէն թիւթեցրել էին հասարակութեան գրգռանքը, երկրորդ՝ պատերին կպցած ափիւններն իրենց փոքր դիւրով հաղել էին ջուրում զինելու համար յայտարարութիւնից, այն էլ մի քանի տեղից «կօշակարային» կարկաստում և ջնջումով բառերով սպառ, Բագուի հասարակութիւնը սովորած լինելով տեսնել Փիթոյի, Նիկիտայի, Բողնատէրի երեք արդիւնացող ափիւններն ու ներկայացումներին կանգունաչափ վերնադիրները անշուշտ այդպիսի փոքրիկ ափիւններ, այն էլ հեռու-հեռու կպցրած, չէին կարող հասարակութեան ուշադրութեան առարկայ լինել:

Դաւով զերասանները արժանա. քրութեանը, պիտի խոստովանուէր, որ այդ խմբի մէջ կան լաւ ոյժեր, որոնք ունեն ընդունակութիւն և համապատասխան են իրենց կուսմանը. միմիայն բացակայ է զբանցից օրինաւոր և վայելուչ խմբի կարակերպութիւնը, որ շատ թերութիւնների պատճառ է դառնում:

Գ ո ղ թ ն ե յ ի

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

— Փրանսիական զինուորական միջնորդութիւնը ներկայումս եռանդով պատրաստութիւններ է տեսնում առաջիկայ մեծ զօրախաղերի համար. Այդ զօրախաղերի ժամանակ առաջին անգամ կ'զործադրուեն լեքիկեան հրացաններն ու անձուխ վառողը:

— Իրերի գրութիւնը Պորտուգալացում առաջուայ պէս մեծ երկիւղ է ազդում. Պատճառներն այնքան Անգլիայի հետ ունեցած յայտնի միջնադէպի մէջ չեն, որքան ներքին ճգնաժամի մէջ, որ առաջացել է ֆինանսների և անտեսականութիւնի կատարեալ անկումից: Առևտուրը բոլորովին մեղացել է, մետաղական զրանները կարծես չբացել են, իսկ թղթադրամներն համարեա բոլորովին

վարկ չունին. Հասկանալի է, որ այսպիսի պայմաններում նոր միջնորդութիւն կազմակերպելը մեծ զժուարթութիւններ է հանդիպում:

— Վիլհելմ կայսրի առաջիկայում Անգլիա ուղևորուելու ժամանակ կանցրիկ Ապրիլին չի ուղեկցել Նրան:

— Դրադատուն առողջանում է ինֆուլէնցայից. Ինֆուլէնցան խիստ տարածուած է պարսկահայ անդամներին մէջ, որոնցից ներկայումս այդ հիւանդութիւնից բռնուած պատկած են 87 հոգի, զբանց թուած է հակապարնեկանների պարագայում. Ուլտի պրինցը նոյնպէս հիւանդ էր, բայց ոչ թէ ինֆուլէնցայով, ինչպէս շատերն էին կարծում, այլ իւր հին հիւանդութեամբ—սկիւրացումով:

— Ներկայումս միջնորդութեան փոփոխութիւն է եղել. Նախկին միջնորդ Նախագահ Բիզա - փաշայի տեղ նշանակուած Ֆեխմի - փաշան, Նոր միջնորդութեան մասին «Journ. des Debats» - ասում է, որ այդ նոր միջնորդութեան կազմութեան մէջ մտած անձերն նայելով, դա աւելի քիչ, քան նախկին միջնորդութիւնը, կ'ընդիմադրէ Անգլիայի Ներկայումս գործերին միջամտելուն և իրաւունքներն բանեցնելուն, մինչդեռ. Բիզա - փաշայի հրամարակների պատճառը անգլիացիների նոյն իսկ այդ վարմունքն էր:

— Մայիսի վերջում Լոնդոնում տղասում է բեղկական թագաւորը, որ այդ ժամանակ վերջնապէս կ'ընդունէ Անգլիայի Կոնդոլի ընդհանրագոյնում նշանակուած մասին վճիռը:

ԽԱՆՆ ԼՈՒՐԵՐ

Շէյքուէր Բեյու. — Անգլիական Շէկսպիրի անունն ընկերութիւնը վճար է Շէկսպիրի անունն մի մեղալ սահմանել, որ առանց աղբի խտրութեան կը տրուի այն դերասաններին ու դերասանուհիներին, որոնք Շէկսպիրի պիեսների մէջ հօշակ կը լինին հանած: Մեղալը չբանշանի ձև կուսնանայ և յոտացող պէտք է կրէ կրծքի վրայ. Այդ մասին թուրքերը, որոնք մօտ 5 միլիօն ֆունտ ստերլինգ են, Գլխաւոր պարաստներն են— իրիզ Ս. Ն, որ պրինցին 500,000 ֆ. ստերլ. է պարտք տուել և բարին Գ. Ն, որին պրինցը պարտք է աւելի քան 650,000 ֆունտ ստերլինգ: Այդ երկու պարտաւորութիւնն էլ պրինցին անել են, որ ներկայումս չանհանգստանայ պարտքերը վճարելու համար:

Օգոստոսի 1-ը պարագայ. — Անգլիական թագաւորանոց Ուէլսի պրինցին այս լուրերէն ծանուցուած 50 միլիօն ֆունտ ստերլ. պարտք ունի. Վիկտորիա թագուհին համաձայն է վճարել միայն մանր պարտքերը, որոնք մօտ 5 միլիօն ֆունտ ստերլինգ են. Գլխաւոր պարաստներն են— իրիզ Ս. Ն, որ պրինցին 500,000 ֆ. ստերլ. է պարտք տուել և բարին Գ. Ն, որին պրինցը պարտք է աւելի քան 650,000 ֆունտ ստերլինգ: Այդ երկու պարտաւորութիւնն էլ պրինցին անել են, որ ներկայումս չանհանգստանայ պարտքերը վճարելու համար:

ԵՐԵՎԱՆԻ ԶԵՆՈՒԹԻՒՆԵՐ
(Հիւսիսային Գործադրութիւնից)

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 13 մայիս. — Լրագիրների ստացած տեղեկութիւններից երեւում է, որ յունիսի 29-ին Մոսկուայում հակաաղանդային միջնորդների երկրորդ համադոււար է կոչուած:

ՍԻՄՖԵՐՈՊՈԼ. — Այստեղի մի քանի հարուստ հրէաներ Պաղեստին են ուղևորուած այնտեղ գաղթալը ընտրելու. Դրիմի հրէաների համար: ՊԱՐԻՋ. — Պատգամաւորների ժողովն ընդունեց մաքսի քաջումը, ցորենին մինչև 3 ֆրանկ և աւելին մինչև 6 ֆրանկ, որ պէտք է գործադրուի 1891 թուի օգոստոսի 1-ից—13-ից մինչև 1892 թուի յունիսի ամիսը:

Խմբագիր-հրատարակիչ՝
ՍՊԱՆԻՍԱՐ ՍՊԱՆԻՍԱՐԱՆ.

ՏԵՂԵԱՎՅՈՒՆՆԵՐ

ՊՈՍԱՅԱՅԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԹԻՖԼԻՍԻ ԵՒ ՎԼԱԴԻԿԱՎԱՋԻՄԻՋԵԻ

Թիֆլիսից գնում է Վաղեկաւազ Ա. Հինգ հոգու տեղ ունեցող կառք (կարէտ) առաւօտեան ժամը 9-ին և զիւրեղում է Մէլքում և միւս օրը երեկոսան ժամը 8-ին հասնում Վաղեկաւազ, Բ. Վեց հոգու տեղ ունեցող (օմնիլուս) երեկոյեան ժամը 3-ին և առանց ճանապարհին գիշերելու միւս օրը երեկոյեան ժամը 7-ին հասնում Վաղեկաւազ:

Վաղեկաւազից Թիֆ. գալիս է. Ա. Հինգ հոգու տեղ ունեցող կառքը (կարէտ) առաւօտեան ժամը 9-ին և զիւրեղում է Մէլք կայարանում, միւս օրը երեկոյեան ժամը 8-ին հասնում է Թիֆլիս: Բ. Վեց հոգու տեղ ունեցող կառքը (օմնիլուս) երեկոյեան ժամը 3-ին և առանց ճանապարհին գիշերելու միւս օրը երեկոյեան ժամը 7-ին հասնում է Թիֆլիս:

ԵՐՎԱՌՈՒՂՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

I Անգրկուկանեան երկաթուղի

Գնացք Թիֆլիս Գլխաւոր
Բաթումից, պոստ. 11 ժ. 8ր. եր.
Բագուից, « 7 ժ. 40 ր. առ.
Բաթումից, մար. ապ. 8 ժ. — ր. առ.
Գանձակից, « 8 ժ. 20 ր. եր.

Գնացք Թիֆլիս Գլխաւոր
Բաթում, պոստային, 8 ժ. 40 ր. առ.
Բագու, « 12 ժ. 8 ր. բն.
Բաթում, մար. ապ. գն. 3 ժ. 10 ր. ջ.
Գանձակ, « 8 ժ. 45 ր. առ.

II Անգրկուկանեան երկաթուղի

Ուղուկ-Աղայից գնում է 6 ժ. 40 ր. եր.
Ուղուկ-Աղայից գալիս է 7 ժ. 48 ր. առ.
Ուղուկ-Աղայից գնացք գնում է և գալիս երեկոյեան և շաբաթ օրերը:
Սամաղալից գնացքը գալիս է և գնում է արեւմտ և երեկոյեան օրերը:

I Բոստով-Վաղեկաւազի երկաթուղի
Վաղեկաւազից գնում է 9 ժ. 30 ր. առ.
Բոստով գալիս է 8 ժ. 48 ր. առ.
Բոստովից գնում է 7 ժ. 28 ր. բն.

ԳԵՆԱՍԱՅԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

I Սե. Յովի վրայ
Բաթումից գնում են՝
Հին գաւթի թիֆլիսեան 4 ժամին

ուղի գնով, Նովորոսիսկի և Սուխու Շաբաթի երեկոյեան 8 ժամին, ուղի գնով, յոյսը նաւահանգիստներից: Երկու շաբաթի երեկոյեան 7 ժ. պոստ սպանեան նաւահանգիստներ. Կ. Պոլիս:

Բաթում գալիս են
Երեք շաբաթի կէս օրին մօտ, 0 ղետայից, ուղի գնով:
Ուրաթի առաւօտեան Օդեսայից ուղի գնով, Կերչի և Նովորոսիսկի վրայով:
Կիւրակի առաւօտեան Կ. Պոլսից:
Փոթիից Բաթում գնում են
Հին գաւթի թիֆլիսեան 4 ժ. 9-ին:
Շաբաթի առաւօտեան 4 ժ. 9-ին:
Երեք շաբաթի երեկոյեան:

ԹԻՖԼԻՍԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

Յայտնում է ի տեղեկութիւն ընդհանրութեան, որ սոյն 1891 թուի յունիսի 4-ին, ցերեկուայ ժամը 12-ին, իւր առեանում աճող կ'լինի քաղաքի փողոցների 1985 հատ պատերները նաւթով լուսաւորութիւնը կապւելով տալու համար, 1891 թուի յունիսի 4-ից սկսած մինչև երկու տարի ժամանակով: Պայմանագիրը կարելի է տեսնել Գաղաքային Վարչութեան կանցլարիւում ամեն օր՝ բացի տօն օրերից:

(96)

3—1

М.

36—28